

СТРАТЕГИЯ
ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО
ОБЩИНА ЧЕПЕЛАРЕ
2010- 2015 ГОДИНА

Приета с Решение № 637/29.04.2010г. на Общински съвет – Чепеларе

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е

- I. Преглед на националната политика**
- II. Анализ и прогноза на:**
 - II.1. Социалната ситуация в община Чепеларе
 - II.2. Деца
 - II.3. Ресурси
- III. Приоритети.**
- IV. Визия**
- V. Основни принципи**
- VI. Стратегическа цел**
- VII. Основни задачи**
- VIII. Дейности**
- IX. Показатели**
- X. Резултати**
- XI. Институционални договорености между партньорите**

I.Преглед на националната политика

Държавната политика за развитие на ефективна система за грижи на деца отдава приоритет на детето и неговите права и има за основа Ратифицираната конвенция за правата на детето на ООН и Закона за закрила на детето. Основен принцип на закона е правото на всяко дете да расте в семейна среда и да се създават условия за развитие на цялостния потенциал на детето.

Националната стратегия за детето е политически документ, който определя приоритетните направления и действия за подобряване благосъстоянието на децата. Тя се приема на основание чл. 1, ал. 3 от Закона закрила на детето.

Европейски рамки

Европейския съюз/ЕС/ ясно подкрепя правата на детето и ги идентифицира като отделна материя, заслужаваща специфични действия. По време на Европейския съвет в Лисабон през 2000 година бяха предприети значителни действия за борба с бедността и социалната изолация. Приет беше „Откритият метод на координация за социална защита и социално включване” – една от най-важните части, в които е грижата за децата.

Като проблеми посочени в националната стратегия свързани със закрилата на децата са открити:

- Голям брой настанени деца в институции
- Не по-малък остава проблема с ниското качество на грижа в специализираните институции и на тези, където има деца с увреждания
- Информацията за броя на децата на улицата е непълна и неточна, касаеща достатъчна недоверност и вариациите в рамките на тази възрастова група
- Все по-чести и тревожни са фактите, свързани с насилието над деца в неговите форми-неглижирано отношение; физическо; психическо; сексуално насилие.
- Остава висок броя на децата, не обхванати или отпадащи от задължително обучение.

Национални измерения и общинска зависимост

Националната стратегия е разработена след оценка на положението на децата в България, а общинската стратегия – след оценка на ситуацията в общината, нуждата от социални услуги, оценка на съществуващите ресурси, залагане на принципите на работа и залагане на задачи, свързани с реализиране на стратегическата цел и подцели.

II. Анализ и прогноза на социалната ситуация в общината.

II.1 Силни и слаби страни в социалната работа за деца и семейства до сега в общината.

Силни страни:

- Наличие на политическа воля и желание за развитие на социални услуги от представителите на местната власт.
- Съществуващ опит на администрацията като доставчик на социални услуги
- Добра координация между общинска администрация, държавни и общински структури.
- Действащ консултативен център за деца и семейства в риск

Слаби страни:

- Ограничени финансови ресурси на общината
- Недостатъчен за социални услуги сграден фонд, а и на отделни места амортизиран
- Недостиг на квалифицирани и опитни специалисти, работещи

в дейности, касаещи закрилата на децата, както и в Център за настаняване на деца от семеен тип с. Павелско

- Недобра координация и непълно използване капацитета на не правителствения сектор

II.2.Налични услуги

* От 2006г.на територията на Община Чепеларе функционира Консултативен център за деца и семейства със социални проблеми. Ръководи се от координатор утвърден от МКБППМН, а пряк контрол по дейността на КЦ изпълнява секретаря на МКБППМН. Предлага целогодишно социална услуга в общността за деца и семейства в риск, която чрез консултации, беседи, лекции, наблюдения, анкетни проучвания, тренинги и други форми и методи на работа изпълнява своите функции по:

- превенция на противообществени прояви на деца; превенция на насилието; превенция на отпадане от училище.

В него работи екип от 4 консултанти. За разнообразяване на дейностите и търсене на по-голяма ефективност от работата чрез нетрадиционни и съвременни форми на работа, финансирането се оказва недостатъчно.

- На територията на общината функционира и Център за настаняване на деца от семеен тип с. Павелско, който задоволява потребностите на нуждаещите се деца както от нашата община, така и на деца от Смолянска област . Същият е от 2007 година и предлага прекрасни условия за отглеждане на деца и същевременно изпълнява функция на превенция за изоставяне на деца в институции. Капацитетът на центъра е 15 деца и е на делегирана държавна дейност.
- Общински детски комплекс е с дългогодишна история и с предлаганите извънкласни форми на обученията остойността свободното време на част от децата на територията на гр.Чепеларе.
- ДПС към РПУ на МВР своевременно отреагирва на противообществени прояви на малолетните и непълнолетните и в тясно сътрудничество с КБППМН към Общината води превенция с деца с отклоняващо се поведение.

II.3. Демографско развитие

Състоянието на населението в общината е резултат от продължително действие на множество фактори и влияния, една част, от които са свързани с общите тенденции, характерни за страната и европейските страни, а други- със специфичните особености на културно-историческо, икономическо развитие на общината.

Сериозно влияние върху демографското развитие оказват общите за развитите страни демографски процеси: засилена урбанизация, намаляваща брачност и раждаемост, интензивна емиграция. В резултат на тези процеси община Чепеларе е засегната, особено в селата от сериозна демографска криза.

Въпреки забелязаната тенденция през последните две години в гр. Чепеларе са се родили 111 деца, а през 2006 и 2007 година са се родили 105.

Раждаемостта за селата през годините 2006 и 2007 както и за 2008 и 2009 е както следва:

Населено място	2006 и 2007 г.	2008 и 2009 г
Богутево	-	2
Хвойна	3	2
Павелско	6	1
Малево	-	-
Орехово	-	1
Забърдо	5	6

Общият брой на децата под 18 години за общината е 1082.

II.4. Детска бедност

Детската бедност е ситуация определяща се от наличния стандарт на живот при който живее детето и допринася за неговото физическо, умствено, духовно, морално и социално развитие. Рискът от бедност е най-голям в семействата, където никой не работи, следван от риска в семейството на деца с един родител и при деца от многодетни семейства. Измеренията на детската бедност е в следните сфери –

здравеопазване, образование и личностно развитие, социално включване. За размера на детската бедност може да се съди и по броя на семействата попаднали на социално подпомагане за деца. Такива семейства в общината са 704 и са подпомогнати 1016 деца за 2009 година, което предполага, че все пак се полагат усилия за преодоляване на последиците от детската бедност.

II.5. Здраве

Здравето на децата е най-ценният капитал и залог за бъдещето на общината, респективно на държавата. Провеждането на профилактиката от личните лекари се осъществява добре особено на територията на гр. Чепеларе.

Редовно се извършват имунизации и реимунизации.

След направено проучване на територията на общината има деца с хронични заболявания и са освидетелствани 8 деца, от които 4 са под 7 годишна възраст.

За рационално и здравословно изхранване на децата до 3 годишна възраст липсва социална услуга детска кухня, въпреки многократни искания на родители на деца от тази възрастова група. Изключения правят децата ползващи яслите като услуга, сформирани в две яслени групи.

Не е уточнен броя на децата, които пушат и употребяват алкохол.

Превантивната работа в тази насока трябва да добие нов облик. Няма данни за деца употребяващи наркотици.

За психическото здраве на децата, за укрепването му и преодоляването на детската агресия, която все пак е факт е нужно да се регламентират отношения и изяснят позиции родител - училище, други обществени звена, касаещи ги за подсигуряване на добър психоклимат, способстващ за правилно и нормално развитие на детето. Създаване на атмосфера от отношение на доверие, разбирателство, ангажираност на детето би позволила утвърждаване на детето като личност без да се нарушават правата му да израства в една спокойна среда.

II.6. Образование

На територията на общината има 2 основни училища, от които едно е средишно. Две са със статут на „Защитени училища”. Има две детски градини в селата и едно ОДЗ с филиали в различните квартали на гр. Чепеларе. В ОДЗ има две яслени групи. Условието, при които се отглеждат децата до 7 годишна възраст дават основание да се счита, че не се нарушава правото им да се развиват в нормална и адекватна среда. Не е установена форма на физическо насилие, както в градините, така и училищата.

Освен основните училища има едно СОУ, една професионална гимназия, както и спортно училище, което дава възможност на децата да се ориентират, съобразно техните интереси и професионална насоченост.

Поради незаинтересоваността към учебния процес, както и липсата на достатъчен контакт на децата с родителите, а също така и допускане на педагогически грешки на взаимодействие между училище - семейства на територията на общината съществува риск от отпадане от училище на макар и малък брой деца. Тази рискова група е обект на внимание както на Консултативния център, така и на МКБППМНП.

II.2. ДЕЦА

II.2.1. *Деца с изявиени дарби*

Според Наредбата за условията и реда за осъществяване закрила на деца с изявиени дарби са: деца от държавно или общинско училище класирани индивидуално на първо, второ или трето място на национален или международен конкурс, олимпиада или състезание в областта на изкуството, науката и спорта.

Към момента има разработена Общинска програма за деца с изявиени дарби. Спортното училище бележи успехи и има изявиени спортисти – 4 деца, които печелят първи места на национално ниво.

II.2.2 *Деца, живеещи в семейства в неравностойно социално положение*

Основните проблеми на деца в неравностойно социално положение са свързани с ниските доходи и липса на финансови средства в тези семейства. Почти всички от тези деца живеят в лоши битови условия. Доходите на семействата им се побират в рамката на социалните помощи, които са крайно незадоволителни за елементарни човешки потребности. В тези семейства много често е нарушен социално психологическият климат. Ниската социална компетентност на родителите довеждат децата си до риск от изолация или извършване на противообществени прояви. Не всички имат нагласата да ползват социалната услуга – настаняване на децата в Център от семеен тип с. Павелско.

С превантивна цел да не се изолират децата, както и да не бъдат подтиквани от обстоятелствата да извършват противообществени прояви се предлагат и друг вид социални услуги от Отдел „Социална закрила”- подпомагане по Правилника за прилагане на закона за социално подпомагане или прилагане на мерки за закрила на детето по ЗЗД.

II.2.3. *Деца с увреждания и специални образователни потребности*

Проблемите на децата с увреждания са свързани с ограничения достъп до услуги, което би довело до риск от социална изолация. На територията на община има 8 деца с увреждания. Факт е, че към момента учители от СОУ посещават къщи и преподават на 3 деца, които имат затруднения в предвижването и са със заболяване на опорно-двигателен апарат. С цел интегриране на децата, които са със специфични образователни потребности, а те са 20 се грижат четири ресурсни учители, от които един е в Средишно училище с. Павелско.

Не се полагат малко грижи, както от страна на училищни ръководства, така и от страна на общината децата със СОП да се адаптират към условията на живот.

II.2.4. *Деца с девиантно поведение*

Основните фактори, пораждащи противообществените прояви и престъпления са: чувство за безнаказаност и лекомислие; криза и деформация в ценностната система; негативно отношение към общоприетите норми на поведение; липса на заинтересованост и занижен родителски контрол; вредно влияние на приятелско обкръжение; липса на трайни интереси и ползотворно запълване на свободното време и неконтролируема улична и информационна среда.

Към 31.12.2009 година в ДПС към РПУ гр. Чепеларе са регистрирани 2 маловръстни непълнолетни извършители на противообществени деяния от деца, живеещи на територията на общината, а през 2008 година са извършени и разкрити 4 престъпления. Съответно са проведени 3 възпитателни дела, на които са наложени 8 възпитателни мерки. Бележи се тенденция на спад в противообществените прояви, което показва, че от страна на ДПС и МКБППМН, както и от Консултативния център се води добра превантивна работа.

През миналата година са отпаднали от училище 2 деца.

II.2.5. Деца жертва на насилие

Тази група деца може да се раздели на две подгрупи- деца жертва на насилие в семейството или извън семейството. Поради сложните емоционални връзки и отношения в семейството насилието е трудно откриваемо и проблем към момента е повишаване на психологическата култура на родители и семейства за правилното отглеждане на децата.

За втората група- насилие извън семейството. В Общината не са регистрирани случаи на трафик с деца, както и принуждаването им за просия. Би следвало да се акцентира за превантивна работа в насока за злоупотреби на деца в интернет.

Насилието в училищата за сега не е с ярко изразена форма, а когато се установят последици от такова, то МКБППМН, както и Консултативния център работят чрез различни и адекватни форми.

В отдел "Закрила на детето" са подадени 2 сигнала за насилие, а в МКБППМН няма подадени такива. Ескалацията на агресивното и проблемно поведение на децата като цяло показва, че за работата по превенция на насилието е необходим между институционален и интердисциплинарен подход на местно ниво и изграждане на партньорска мрежа с ясно очертана роля на всеки от партньорите, които работят като мултидисциплинарен екип. На територията на общината има такъв и то действащ.

II.2.6. Тежки форми на детски труд

Експлоатация на тежки форми на труд от деца не са установени на територията на Общината.

II.2.7. Деца в интернет

Във връзка с повишаване на обществената ангажираност с проблемите на безопасност на децата в интернет ДАЗД поддържа страница, както и телефонни линии.

За общината този проблем за сега не съществува, но превенция трябва да има.

II.2.8. Деца и улично движение

Няма несчастни случаи на територията на общината. В тази насока работата, която е извършена е залегнала в Общинската Програма за закрила на детето и би следвало да продължи, съвместно с органите на КАТ.

II.3. РЕСУРСИ

II.3.1. Човешки ресурси

Община Чепеларе не разполага с достатъчно специалисти, които да покрият потребностите на децата от индивидуален подход и качествени услуги. Липсват за Центъра за настаняване от семеен тип специалисти със социално образователен ценз. От м. Февруари от Центъра за оказване на обществена подкрепа гр. Смолян е назначен и психолог. Може да се желае още повишаване на психологическата подготовка на работещите в училище.

II.3.2. Икономически ресурси

Община Чепеларе разполага с материално-техническа база, като една част е неизползваема, а има и остаряла такава. Финансовите средства са недостатъчни за превантивна работа с деца и като алтернатива се явява реализирането на проекти в областта за работа с деца.

III. Приоритети

III.1. Превенция и закрила на деца в неравностойно социално положение

III.2. Грижа за деца с увреждания с цел преодоляване социална изолация.

III.3. Превенция и закрила на деца, извършители на нарушения и имащи проттивообществени прояви

III.4. Превенция за преодоляване на насилието срещу и между деца.

IV. Визия

Настоящата стратегия обединява и координира усилията и дейностите на местните и държавни органи в името на превантивна дейност, изследване и анализиране на съвременните рискови фактори на общинско ниво.

V. Основни принципи

*Висшите интереси на детето са основна грижа на родителите, които носят отговорност за отглеждането и възпитанието им.

* Зачитане и уважение правата на личността на всяко дете

* Отглеждане на детето в подходяща семейна среда, а когато е лишено от такава да му се осигури алтернативна грижа.

*Всяко дете има право на защита от всички форми на насилие, посегателство или злоупотреба, липса на грижи или малтретиране.

* Детето трябва да расте здраво, образовано, информирано, социално активно и отговорно.

VI. Стратегическа цел

Повишаване благосъстоянието на децата от Община Чепеларе, защита на техните законни права и интереси, координация на действията между отделните институции на местно ниво, касаещи закрилата на децата.

VII. Основни задачи

Превенция на институционализацията

- Създаване на условия за пълноценно социално включване на децата в риск, както и на децата със специфични образователни потребности.
- Подобряване на здравословната среда за отглеждане и развитие на децата
- Превенция на детската престъпност
- Превенция на деца за отпадане от училище
- Превенция за насилие, възможни инциденти на уличното движение
- Повишаване информираността на децата и семействата по правата и отговорностите на децата и родителите им.

VIII. Дейности за изпълнение на задачите:

Задачи /дейности	Отговорници	Срок
1.Превенция на институционализацията. -Регулиране на входа /родилно отделение/ към институциите и намалява-не броя на постъпващите деца в тях;	МБАЛ - Смолян Отдел „Закрила на детето” - Чепеларе	Постоянен

-Координиране действията между ОЗД, детска консултация и родилно отделение с цел ранна превенция; -Развитие на социални услуги за превенция на изоставянето, които включват семейно консултиране, подкрепа и планиране, образователни програми, приемна грижа и др.	МБАЛ - Смолян Отдел "ЗД" Лични лекари Община Чепеларе ОЗД	Постоянен Постоянен
2.Създаване на условия за пълноценно социално включване на децата в риск, както и на децата със специфични образователни потребности. -Пълен обхват на децата от високорисковите общности в детски градини и училища; -Предоставяне на информация и консултация за предоставянето на социални услуги и за правата на децата; -Организиране, изграждане и обзавеждане на кабинети за деца със СОП; -Подобряване на координацията между учебни заведения и Ресурсен център - гр. Смолян.	Ръководства на училища и детски градини Комисия за Закрила на детето и ОЗД Училищни ръководства Учебни заведения	Постоянен Постоянен 2010 -2011г. Постоянен
3.Подобряване на здравословната среда за отглеждане и развитие на децата -Повишаване културата на родителите за здравословен начин на отглеждане на децата; -Подобряване на битовите условия в учебните заведения, детски градини чрез защита на проекти и други финансови източници.	Лични лекари, Учители Ръководства на ДГ и Учебни заведения	Периодичен Периодичен
4.Превенция на детската престъпност -Разпространение и популяризиране на учебни помагала, брошури, тестови и нагледни материали за ранна превенция	Община Чепеларе, Училищни	Периодичен

и информираност на децата, -Разширяване на здравното образование в училище, обхващащо половото възпитание, непосягане към наркотици, алкохол и тютюнопушене; -Повишаване контрола върху продажбите на алкохол и цигари на непълнолетни и малолетни в търговските обекти и извършване на проверки; -Превантивни действия в учебните и детски заведения: Ден на родителя; Поддържане на постоянна връзка учител-родител; -Идентифициране на деца от рискова семейна среда; -Повишаване квалификацията на професионалистите, работещи с деца относно насилието във всичките му форми; -Сътрудничество и обмен на информация между специалистите, работещи с деца.	ръководства, ДПС Община Чепеларе, Училищни ръководства, ДПС, РИОКОЗ Община Чепеларе РПУ Ръководства на ДГ и Учебни заведения Училища, ОЗД Ръководства на училищата и детските заведения Община, МКБППМН, КЦ, Лични лекари, ОЗД	Периодичен Периодичен Постоянен Периодичен Периодичен Постоянен
5. Превенция за отпадане на деца от училище -Засилване на контрола и провеждане на задълбочена работа от специалисти с цел предотвратяване отпадането на деца от училище преди 16 год. възраст; -Съвместна работа със семействата за редовно посещаване на училище; -Внедряване на привлекателни форми в училище /творчески и спортни дейности/ за ангажиране свободното време на учениците; -Подобряване на психоклимата в училищата и създаване условия за дружелюбност във взаимоотношенията	Училищни ръководства, КЦ, МКБППМН Училищни ръководства, ОЗД Училищни ръководства Училищни ръководства	Постоянен Постоянен Постоянен Постоянен

учител- ученик.		
6.Превенция за насилие, възможни инциденти на уличното движение. -Подобряване информираността на децата относно техните права и задължения; -Подобряване координацията между звената, работещи в тази сфера и изработване на съвместен план; -Подобряване информираността на децата за спазване правилата на улично движение чрез въвеждане на нетрадиционни форми на обучение – тестове, практика, състезания и др. -Създаване на сайт за превенция и помощ „Чепеларе 112”	Училищни ръководства, Ръководства на детски заведения ОЗД, КС ОЗД, КС, ДПС, Училищни ръководства Училищни ръководства, Ръководства на детски заведения, РУ на МВР – Чепеларе Община Чепеларе, КД	Периодичен Януари 2010 г. Периодичен 2012 г.
7.Повишаване информираността на децата и семействата по правата на децата и отговорностите на родителите им. -Провеждане на информационни кампании, разпространение на брошури, провеждане на дискусии, анкети, изследвания с цел популяризиране правата на децата и отговорностите на родителите.	ОЗД, Община, Училищни ръководства, МКБППМН	Периодичен на всеки 3 месеца

IX. Показатели за оценка на постигнатите резултати:

- Брой деца настанени в институции
- Брой деца извършили противообществени прояви
- Брой деца отпаднали от училище
- Брой осъществени мероприятия за повишаване осведомеността на обществото

X. Очаквани резултати:

- Ограничаване броя деца с висок риск от отпадане от училище
- Увеличаване броя деца, посещаващи детско заведение и училище от семейства в неравностойно положение.
- Намаляване броя на деца постъпващи в институции
- Информирана общественост както за правата на децата, така и за отговорността им на тях и родителите им.

XI. Институционални договорености:

Институциите включени в реализирането на настоящата Стратегия поемат следните отговорности:

Община Чепеларе

- внася стратегия пред Общински съвет
- организира изпълнението на стратегията
- реализира проекти в областта на образованието и социалните услуги за деца
- предоставя сгради и терени за осъществяване на дейностите
- оказва при възможност съдействие за решаване на остри жилищни проблеми на семейства в неравностойно положение
- реализира приетата Наредба за талантиливи деца
- партнира с ОЗС за изясняване статута на децата

Отдел „Социална закрила”

- изпълнител на стратегията и съкоординатор на всички институции
- извършва оценка на потребностите и съдейства за развитие на социалните услуги за деца.
- Наблюдава спазването на правата на децата
- Събира данни за деца с увреждания
- Участва активно в Комисия за крила на детето

РУ на МВР – ДПС

- работи в партньорство по изпълнение на стратегията
- осъществява полицейска закрила
- предоставя информация за детската престъпност
- участва в програми за превенция на насилието, противообществени прояви
- участва при ограмотяване на децата за безопасност по пътя и други възпитателни форми в училища и детски заведения.

МБАЛ гр. Смолян и общопрактикуващи лекари

- Сътрудничи при изпълнение на стратегията
- Своевременно подава информация за деца в риск, деца с увреждания или бременни жени в риск, както и за новородени такива.
- Следи и контролира гарантираната здравна грижа/ грижа за новородени, имунизации, профилактика и др./
- Своевременно уведомява при отчитане на риск за детето в семейната му среда.

Училища и детски заведения

- работи в партньорство по изпълнение на стратегията;
- работи по посока превенция насилие, отпадане от училище;
- работи за интегриране на децата със специални образователни потребности
- Съдейства за повишаване информираността на ученици, родители
- Осъществяват разнообразни нетрадиционни форми на възпитателна работа ,свързани със закрила на децата
- Поддържа контакт с институциите, ангажирани със закрила на децата
- своевременно уведомява при отчитане на форма на насилие или риск за детето в семейна среда.

МКБППМН и КС

- Работят в партньорство по изпълнение на стратегията
- Работят по посока превенция на насилието, на отпадането от училище
- Съдействат за повишаване информираността на учениците и родителите
- Поддържат контакт с институциите, ангажирани със закрила на децата.